

лъчезарни сонети 2022

Сборник с творби
от Всебългарски V-ти конкурс
„Награда Лъчезар Станчев
за СОНЕТ – песен 2022“
от Община Вършец

1. Нели Станева

Втори емигрантски сонет

Аз си тръгвам отук, точно както тогава,
преди четвърт век, в зноя на месец тринайсти.
Със билет за глада, до прозорцеа вляво,
с малък куфар, изопнат от чувство за край.

Пак разказвам на пътя, че няма такава
страна - само спомен със ръбесто име.
Че покрита от грубия плащ на държавата,
тя - родината - вече съвсем е невидима.

Че от светлите корени там е пораснала
тъмна плевел, рушаша душите и къщите,
тъмна плевел, изринала моето място.

Че без допир до почвата пак се превръщам
в странстващ облак безмълвно нещастие,
устремен към едно невъзможно завръщане.

2. Валери Станков

Безсмислен сонет

Далеч от теб – все по на юг,
а може би все по-на север,
животът тръгва си от тук,
додето отлети – forever! –

натам – към вечния приют,
де спят любимите ти близки,
летиш – мъдрец, мечтател, шут,
вечерял с кралските оргризки,

кому си нужен? – помъдрял
във оглуляващата общност,
от кал създаден, ставаш кал,

дали си просяк, или крал,
дали изобщо си живял? –
или не си живял изобщо.

• Драги ПОЕТИ от Конкурса, очаквайте на сайт „Бивалица“, в края на септември, „Акция за представяне на информация за мястото в класирането“ на Вашата творба сред участниците, срещу правилен отговор на въпрос от типа: „Цитирайте куплета от Багряна, в който тя представя Париж като паяк кръвопиец и щастливо противопоставяне от Лъчезар Станчев, чрез „куплет, в който Париж е радостна паяжина.“

© Фондация Лъчезар Станчев за поезия.
Редактори: Андро Бояджиев и
Румяна Л. Станчева.

© Авторите имат запазени авторски права
за публикуваните творби. София, 2022

Трогнати сме от подкрепата към V-тия Конкурс за сонет от страна на Национален литературен музей, Алманах „Огоста“, БНР – „Радио Видин“, Регионална библиотека „Гео Милев“ – Монтана, в. „Вършец“ и обявата в Интернет, в „Литературен вестник“, в. „Словото днес“ и в. „Вършец“.

Благодарим за насърчителните усилия на авторите-участници, журито, организаторите, възторжените вършечани, дейната Вера Илиева, енергичната Даниела Лилова, активната инж. Даниела Тодорова, председателя на общинския съвет инж. Анатоли Димитров и кмета инж. Иван Лазаров.

От сърце, „Фондация Лъчезар Станчев
за поезия“ – съорганизатор на Конкурса

3. Милчо Петров

Влакът към детството

В един забавен шарен парен влак –
трак-трак, пуф-пуф, трак-трак, пуф-пуф,
трак-трак...

в открит товарен пъстър шур вагон
пътуват заек, мечка, тигър, слон
и още рой животни: тупкат с крак –
туп-туп, пляс-пляс, чук-чук, бум-бум,
так-так...

в ръка държат голям надут балон,
танцуват, скачат, пеят дружно в тон...

Към мойто детство този влак поел...
На мойто детство търси край, предел.
Защо обаче все върти се в кръг?!

И сякаш няма път, и няма цел –
чертае кръг след кръг – пиян пергел,
свисти, пуфти... но все остава тук...

4. Цветелина Маринова

Сонет за любовта

Ще съблека небесното си расо
и изкусително с език ще ти намигна.
Понеже съм една жена – Пикасо,
за сто живота няма да ти стигна.
Ще приласкай тъмните ти вени,
дъха ти ще обядя като буря...
И хиляди съзвездия във мене
ще виждат своите нотни партитури.
Очите ми ще станат на клавиши,
в които зреят жълти слънчогледи
и ако Рубенс с त्याлото ми диша,
ръцете ми са устни на аеди...

Безсънните си нощи не пресмятай,
с „Целувката“ на Климент ме запечатай.

5. Галина Иванова

***
Разхожда юли – странник очарован –
телата и душите ни по кея,
разкъсва ледни вътрешни окови
и в нас разискря глад по ветровете,

дорде изпаднем в синя безтегловност
и веща чайка пътя ни премине.
Тя знае много притчи безлюбовни
за зимни и безслънчеви градини.

Но би спестила всичкото ненужно,
идеята за обич за да блесне
в нощта изящно-семпла, теменужна,
и в миг да се родят звезди и песни.

Макар че все пак някъде война е
и тихичко детето в нас ридае.

Канал „Бивалица“ www.slance.eu

6. Здравка Христова

Емигрантка

Като сива скала се пропука суровият ден
И оттам като ручей пътечката-спомен избликна
И разтвори крилето си портата топло пред мен
Дяволито усмихнато босоото детство надникна

Като пламъци лумна от вятъра люлякът бял
В дъх на ален трендафил се вплете душата на
И във речния плисък докоснат от светла печал
Като ехо се влива трептящата песен на баба

Ала портата с упрек ръждив се открихна едва
И трендафилът мъртъв ме шибна с изсъхнали
Бликна тиха тъга от очите-строшени стъкла...

Екзотичният лукс от душата ми пада посърнал.
Осъзнавам: докоснах звездите, пребродих света
но си жив само в тая земя, с чийто дух си
закърмен!

7. Лъчезар Селяшки

Природолюване

Лежа по гръб на хълма – сам, на слънчев
безимен, топъл кръст от тишина.
В разтворените шепи – камъче и птица.
Небето днес е слязла далнина

в зениците на моите очи.
И дишам с ритъма спокоен на брезата,
и вслушвам се в гласа зелен на светлината –
тя с твоя глас приятен днес звучи.

И аз съм целият възторжен звук
и нежен трепет. Ето – ти си тук, любима,
и аз съм тук – родопски син. Съм. Тук.

И пак ме милваш с весели лъчи,
ти, моя мълчалива кръстница – незрима
създа и пристан в пъстрите очи.

8. Людмил Симеонов

Опора

Колцина ми останахте, приятели?
Но има ви все още на света!

Ако пропадне в тъмното душата ми,
във гръб удари ли ме клеветата,
ако небето слезе много ниско
и птиците внезапно замълчат,
ако животът губи дъх и смисъл
и нямам ни посока, нито път,
ако във гърлото намира вопъл
и моят ден превърне се във ад,
където и да сте, гласа ви топъл,
ще чуя отдаден: „Със теб сме, брат!“

Не ще ни разделят пари и власт;
предател няма място между нас!

9. Лилия Кашукеева

Дали на хорската ни суета
небето, начумерено се мръщи?
Светкавици прорязват го, свистят.
Вълните морски с кръсък влизат вкъщи.
И ледена пустиня е брегът,
самотен странник – призрачният вятър,
и сякаш осъзнаваме сега,
как грешен бил е пътят ни нататък.
Заклучили сме смисъла - любов.
Сред завист и невежество живеем,
а в гордостта ни всеки устрем нов
далечен е, пропит докрай от нея.

Чист, детски смях се ражда изведнъж
под сенките на непокорен дъжд.

Награда
Лъчезар
Станчев
за сонет
– песен от
Община Вършец

Жури на конкурса:
Кристин Димитрова - председател,
Атанас Капралов и проф. Румяна Л. Станчева

НАГРАДЕНИ

от Всебългарски V-ти конкурс за „Награда
Лъчезар Станчев за сонет – песен, 2022“
в Курорт Вършец, с връчване
от Кмета инж. Иван Лазаров, на 4 август 2022:

ПЪРВА НАГРАДА с грамота и 300 лева –
Нели Станева за „Втори емигрантски сонет“

ВТОРА НАГРАДА с грамота и 100 лева –
Валери Станков за „Безсмислен сонет“

ОТЛИЧИЯ с грамота –
Милчо Петров за „Влакът към детството“
Цветелина Маринова за „Сонет за любовта“

ОТЗ И В от Първи конкурс 2018 г.:
„Кметът на Вършец инж. Иван Лазаров
даде дума, че общината ще направи конкурса
ежегоден.“ (из Кмета.bg)

Кристин Димитрова (2022):

Има разлика между тазгодишния сонетен конкурс
„Лъчезар Станчев“ и миналогодишния. Миналата
година кандидатстваха 67 сонета, а тази – 91.

Личи и разширяване в географията. Много сонети
дойдоха от чужбина. Това се виждаше и по време на
анонимната фаза на конкурса, защото темата за
емигрантството многократно ни връщаше към себе си.

Нараства и разнообразието във формата.
Италиански сонети с октет и сестет, английски с три
четиристишия и героичен куплет, вариации в хорей
или амфибрахий, дактил, анапест. Получихме дори
сонетен венец, чието литературно майсторство, уви,
не му достигна, за да се нареди сред финалистите, но
искреното чувство и старанието бяха там.

Единственият конкурс за сонети в България се
разгръща.

Темите също бяха разнообразни: изгнанието, за
което вече споменахме, любовта, смисълът на живота,
природата, приятелството, смъртта. Имаше препратки
към античната класика, към граматиката, към другите
изкуства, включително и една симпатична пародия на
Ботевата „Ней“. Тоест, сонетът в общото си цяло е
започнал да се вглежда сам в себе си, да се
самопародира, да се изучава, да играе, да
експериментира, да търси възможностите си.

За съжаление невинаги майсторството съвпадаше
с оригиналните идеи. Забавни хрумвания бяха
оставени като Пепеляшки без дрехи за бала, докато
някои много умели пера бяха писали без вътрешно
напрежение и сякаш в хор изпълняваха едно и също.

Отличили сме тези, при които индивидуалното
мислене се съчетава с най-умелата форма.
Отличили сме отличаващите се.

10. **Татяна Йотова** Петият сезон

Ухае на време и камък пред нас тази къща.
Привидни бръшляни флиртуват с бездънна нощ.
Развързал език, уморен и безследен, прегръща
чудаца творящи самотният дим тъмнокож.
Те жънат и силват словата си в зреещи чаши,
лирично изпиват бокалите лава във такт,
с очи – продълбани морета – размъртват скръбта си
по миди и сол – нестиняри – в мистичен екстаз.
Цъфтят като пролетен устрем, от цветност разглезен,
прегарят в лета като стръкове срязан шибой,
наесен събират звезди над случайния прелез,
додето ги вкара във кръчмата зимният вой.

Накачай им думите тучни със вечност-импресия,
безсънниче песен, в сезона със име – поезия.

11. **Светлана Йонкова** Прелюдия

Усуква лятото зелена прежда
от земна и неземна благодат,
целува слънцето пчелите нежно
и от цветята блика аромат.

Но иде жегата. Тътнат небесата.
Светкавици изпраща Господ-Бог.
Вихрушките огъват дървесата –
и всичко притъмнява като в рог.

Вилнее буря. После се отщеждат
последните божествени съзв. ...
Отново всичко грейва от надежда,
че повече смъртта не го грози!

Така човек докрай се утешава,
защото слънцето го заслепява.

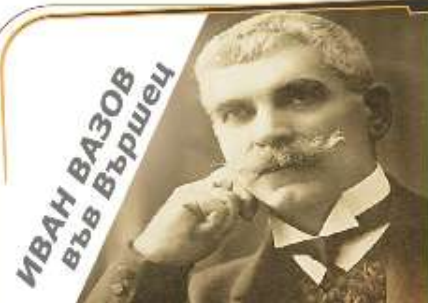
12. **Вероника Иванова** Свободна

Уморих се от тъжните песни,
от дълги любови
и пътища тесни,
по които споменът броди.

Искам тихо да седна на слънце
да погледам цветята
и от своята обич по зрънце
да раздам на децата.

Под Луната да вия от болката чужда,
звезда да целуна
и да плача без нужда.

Да пристана на вятъра южен
и да хукна на есен с листата,
докато на някого още стихът ми е нужен.

ИВАН ВАЗОВ
във Вършец

Изложба от Национален литературен музей:
„Българийо, аз всичко тебе дадох...“
за живота и творчеството на патриарха
на българската литература **ИВАН ВАЗОВ**.
Откриване: 3 август / Сряда / 18.30 ч.
Вършец, НЧ „Христо Ботев - 1900“
Безплатно през целия август.

13. **Господин Динамитов**
Златният рибок не дава
Ала „Ней“ от Хр. Ботев

Мойто слънце иска плочки.
Правя ги за ней. Нали?
Млади плочки вдигат точки
бързо ми се нахвърли.

Мойто слънце през екрана
ще бленува топ героя.
Сладурана пак в капана
чак с героя става своя.

Мойто слънце иска вечно
Златният рибок да дава,
но получи безсърдечно
слухано гърне със лава.

И в пресъхнала градинка
само с дявола ще спинка.

14. **Нико Стоянов** Август във Вършец

II.
Сечи, печи се, трай без мяра,
последният ентузиаст...
Спокойно, тихо, без фанфари
да стигнеш хлебоносен пласт,
са нужни не пари и власт –
с търпение и свята вяра
отхвърляй кухня баласт,
от тебе да се вдига пара
и срязвай, всичай се, дроби
не за печалби и награди,
не за признания, хвалби,
а да приеме някой гладен –
на най-последния стап
от теб извадения хляб.

15. **Гергана Маринова**
***
Под кожата ми място си направи,
душата си на топло приюти
и тръпки пеперудени остави,
незнайно чувство в мене посади.

Желателно сънувам небесата,
където бели облаци сме ний
и реем се незнайно към съдбата,
която ни помага да летим.

Избрах си теб, прибрах те от звездите,
защото ти си мойта шепла прах,
а ти за мен отдавна сбра сълзите,
които аз изплаквах в своя страх...

Потънах в твоите очи зелени,
изгубих се, но ти пък ме намери.

Проф. Румяна Л. Станчева (2022):

Истински рицарски поетичен турнир във Вършец! В анонимно изпратените за конкурса сто сонета се насладих на класически трубадурски песни, всяка в търсене на красивото и на житейските парадокси. Финалният избор на журито не беше лесен измежду повече от трийсет състезаващи се за наградите заглавия.

На младите поети, които участват вероятно за първи път в конкурса, ще напомня колко важно е в класическия стих, освен добрата идея, да се спазва избраната ритмична стъпка: ямб, хорей, амфибрахий, анапест или дактил. И също, че римите се създават за ушите, не за очите. Че могат да бъдат „женски“, „мъжки“, „дактилни“. Че „а“ е различно от „потъмненото а“. Например „звезда“ и „града“ не образуват рима.

Вдъхновението често ражда само първата редакция на стихотворението.

Литературен Канал „Бивалица“ www.slance.eu

Не успяхме да се досетим за заглавията и имената на авторите на 3 сонета. Надяваме се на Вас...

16. * * *
В прегръдките ти и смъртта е сладка!
Какво са чест и слава, и възход,
щом твоята душа – за мен загадка –
открехва ми най-тайния си вход.
Героят нека търси люта схватка!
На Марс да бъде предан цял живот
и жаден за победи, с меч да святка,
да лее кръв испанска, плувнал в пот!
На мене, плахия, ми дайте – цял живот
с Касандра в ласки изживял –
да си умра под китен олеандър;
не съм аз луд, приятните неща
засенчват, честно казано, мощта
и славата дори на Александър.

Превод: Кирил Кадийски

17.
В часа, когато бяло-пепелява
се стеле ноеврийската мъгла,
в сърцето твое свредел за дълбава
една тъга, един безимен глад.

По хълмовете есента минава
и пътищата дъжд и кал застла.
В живота що ли още ти остава?
Какво са твоите борби, дела?

В химери някакви си се унисал
и в криво огледало си видял
живота, щастиято, любовта.

И в себе си до капка си раздал
да дириш вечен някакъв свръхсмисъл –
а си загубил смисъла в света!

18.
До шия в сняг са сгушени селцата
и София затъна в сняг дълбок,
а Витоша – огромнен снежен блок
издига бели плещи в синевата.

Но виж, от рано утре през полята,
разсекли хълм и долина, и слог,
са минали край шипка или глог
пъртини нови към далечината.

Изгрива слънце. Блясват те сребристи
и мамат ни духа – пътеки чисти
към утрото на по-човечен век.

Пъртини по света в безброй посоки!
Хвала, хвала на смелия човек,
прокара път през преспите дълбоки.

Превод: Кирил Кадийски

17.

В часа, когато бяло-пепелява
се стеле ноеврийската мъгла,
в сърцето твое свредел за дълбава
една тъга, един безимен глад.

По хълмовете есента минава
и пътищата дъжд и кал застла.
В живота що ли още ти остава?
Какво са твоите борби, дела?

В химери някакви си се унисал
и в криво огледало си видял
живота, щастиято, любовта.

И в себе си до капка си раздал
да дириш вечен някакъв свръхсмисъл –
а си загубил смисъла в света!

18.

До шия в сняг са сгушени селцата
и София затъна в сняг дълбок,
а Витоша – огромнен снежен блок
издига бели плещи в синевата.

Но виж, от рано утре през полята,
разсекли хълм и долина, и слог,
са минали край шипка или глог
пъртини нови към далечината.

Изгрива слънце. Блясват те сребристи
и мамат ни духа – пътеки чисти
към утрото на по-човечен век.

Пъртини по света в безброй посоки!
Хвала, хвала на смелия човек,
прокара път през преспите дълбоки.

Светлозар Игов с избор и
подредба на стихове
от Лъчезар Станчев
в стихосбирката „Капка“,
издание на „Жанет 45“

Дипломатична дама пее - поздравява българите за „Деня на благодарността“ с породения от Вършец текст на песента „Усмивката“, година преди пристигането през океана на 7 кораба с втечен газ.
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=4668619419860198&id=10819422569430

Любимо в Интернет ВИДЕО - родено от Вършец:

Когато децата празнуват
Когато се смеят децата,
в градината цъфват цветята
и слънцето в китната круша
се спира да гледа и слуша.

Когато децата заплачат,
над къщите спуска се здрачът,
задухва студеният вятър
и брули без жалост листата.

Когато децата мечтаят,
на сълзите вижда се краят,
дъги разцъфтяват обилно
и злото навред е безсилно!

Когато децата са дружини,
отстъпват войните неужни,
че малките детски ръчички
за поздрав се вдигат към всички!

Антология от български поети с предговор от проф. Ал. Балабанов. Подредили Лъчезар Станчев и Радослав Мутафчиев * **Ново Фототипно издание 2022 г. от оригинала * 1941 г.**

Из голямата годишна награда за поезия 1939 г. – стихосбирката „Земя под слънце“ за родния кът – Вършец:
**Вярвам: в слънце ще блести светът,
вярвам в твоята любов, момиче,
вяра има само в роден кът
и света чрез него аз обичам.**